

Kvalitetsvurdering af
Møns Museum
2004

Indholdsfortegnelse

<i>Møns Museum.....</i>	<i>3</i>
<i>Baggrund for kvalitetsvurderingen</i>	<i>3</i>
<i>Museets arbejdsgrundlag og formål.....</i>	<i>4</i>
<i>Museets samlinger og arkiv.....</i>	<i>5</i>
<i>Museets indsamling, undersøgelser og forskning</i>	<i>5</i>
<i>Museet som forvaltningsorgan og videncenter.....</i>	<i>7</i>
<i>Bygninger og lokaler.....</i>	<i>7</i>
<i>Museets ledelse og personale</i>	<i>8</i>
<i>Konklusion og anbefalinger.....</i>	<i>9</i>

Bilag

Udtalelse fra Møn Kommune

Udtalelse fra Kulturarvsstyrelsens Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie om museets forskningspublikationer

Kulturarvsstyrelsens notat om museets digitale formidling

Møns Museum

Museet er et statsanerkendt kulturhistorisk museum med lokalhistorisk arkiv støttet efter museumslovens § 15 med følgende ansvarsområde:

”Museet skal gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling indenfor sit ansvarsområde virke for sikring af Danmarks kulturarv og belyse tilstande og forandringer indenfor kulturhistorien.

Museet skal gøre samlinger tilgængelige for offentligheden, at stille dem til rådighed for forskningen, samt udbrede kendskabet til resultatet af såvel museets egen forskning som anden forskning baseret på museets samlinger”.

Museets virkeområde er Møn Kommune. Det arkæologiske ansvar dækkes efter indgået aftale af Sydsjællands Museum” (Vedtægternes § 2).

Møns Museum er en foreningsejet institution, som blev oprettet i 1914 og statsanerkendt i 1976. Museets bygninger ejes af Møn Kommune undtaget pakhuset i Stege, der er ejet af museumsforeningen og som benyttes til magasin og værksted.

Museets samlede driftsregnskab i 2003 (udgifter)	3.729.616 kr.
Tilskud fra Møn Kommune	553.000 kr.
Tilskud fra Storstrøms Amt	1.075.642 kr.
Statstilskud efter museumslovens § 15	543.614 kr.

Museumsinspektør: Edith Marie Rosenmeier, cand.mag. og MA.
Bestyrelsesformand: Hanne Topsøe-Jensen.

Baggrund for kvalitetsvurderingen

Som et led i Kulturarvsstyrelsens resultatkontrakt 2004-2007 med Kulturministeriet skal styrelsen årligt kvalitetsvurdere 15 statsanerkendte museer. Styrelsen udvælger disse museer ud fra kriterier, som sikrer en bred repræsentation.

I 2004 har Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger blandt andet fokus på mindre museer, hvorfor Møns Museum er blevet udvalgt til vurdering.

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering af Møns Museum er baseret på:

- Museets besvarelse af styrelsens kvalitetsvurderings-spørgeskema og indsendte bilag, som blev modtaget i Kulturarvsstyrelsen medio april 2004.
- En besigtigelse af museets udstillinger, magasiner og kontorer den 28. april 2004 med efterfølgende drøftelse. Fra museet deltog bestyrelsesformand Hanne Topsøe-Jensen, bestyrelsesmedlemmerne Ole Jensen og Ingrid Sinding Hansen, revisor Erik Strange samt museumsinspektør Edith Marie Rosenmeier, medarbejderrepræsentant Dorte Andersen og forvalter Jens Refstrup. Fra Møn Kommune deltog økonomi- og kulturchef Erik Frimand og formand for Kultur- og Fritidsudvalget Kjeld Anker Nielsen. Fra Kulturarvsstyrelsen deltog konsulenterne Michael Lauenborg, Ebbe Keld Pedersen og Hanne Larsen.
- Evaluering af museets indsendte forskningspublikationer foretaget ved Kulturarvsstyrelsens faglige råd for nyere tids kulturhistorie (udtalelse vedlægges rapporten).

- Evaluering af museets hjemmeside foretaget af Kulturarvsstyrelsens sektion for digital formidling (udtalelse vedlægges rapporten).
- Kulturarvsstyrelsen rettede den 25. marts 2004 henvendelser til Storstrøms Amt og Møn Kommune med en forespørgsel om særlige bemærkninger eller synspunkter i forbindelse med kvalitetsvurderingen. Der foreligger en udtalelse fra Møn Kommune, som redegør for kommunens ønsker til museet om en fortsat indsats på det bevaringsmæssige område og en øget indsats i forbindelse med formidling rettet mod børn og unge. Desuden udtrykkes et ønske om at sikre en sammenhæng i arbejdet mellem museum, arkiv og bibliotek i Møn Kommune.

Museets arbejdsgrundlag og formål

Vedtægtsbestemt ansvarsområde

Museets vedtægter fastslår, at museet skal varetage kulturarven på Møn gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling indenfor museets ansvarsområde, som er Møns Kommune.

Museet er aktivt i hele ansvarsområdet Møn. I forhold til ansvarsområdets historie savnes der generelt en belysning af væsentlige emner som eksempelvis Møns Klint, Høje Møn og de særlige mønske kalkmalerier.

Som led i den regionale kulturaftale i Storstrøms Amt, hvor museerne deler forskellige specialer imellem sig, varetager museet et regionalt speciale om kulturmiljø i Storstrøms Amt.

Anbefaling

Museet bør i højere grad fokusere sin virksomhed om sit ansvarsområde, så centrale dele af Møns kulturb historie bliver varetaget. Museet anbefales derfor at udforme strategier for forskning i og formidling af de særlige karakteristika ved kulturb historien på Møn.

Samarbejde regionalt og medlemskab af foreninger m.v.

Museet deltager aktivt i en række museumsfaglige sammenhænge i amtet. Museet deltager aktivt i landsdækkende puljesamarbejder, blandt andet Havepuljen.

Museets leder er formand for Kulturmiljørådet i Storstrøms Amt. Museets deltagelse i foreninger og udvalg svarer til museets regionale speciale. Museet vurderer selv, at museet afstemmer deltagelse i netværk m.v. med museets ressourcer.

Sydsjællands Museum har det arkæologiske ansvar for Møns Kommune. Møns Museum vurderer, at der vil være fordele ved en øget dialog mellem de to museer.

Museet har et godt samarbejde med Østsjælland Museum, der har et geologisk ansvar i Storstrøms Amt. Museerne samarbejder blandt andet om undersøgelser og formidling i forbindelse med Møns Klint.

Anbefaling

Ifølge museumsloven § 3 er museerne i Danmark forpligtet til at samarbejde om de lovbundne opgaver. Museet anbefales derfor at bidrage til et tilfredsstillende samarbejde med Sydsjællands Museum.

Museets samlinger og arkiv

Museets arkiv er generelt velordnet og registreringen følger retningslinier fra Sæmmenslutningen af Lokalarkiver (SLA). Genstandssamlinger og fotografier registreres hovedsageligt efter det Wittske nummersystem. Museet har gjort enkelte forsøg med digital registrering i Dansk Museums Index, men museet benytter i praksis håndskrevne blå registreringskort til registrering af genstande.

Museets angiver, at der rettes ca. 150 henvendelser til museet årligt. Det oplyses, at samtlige forespørgsler, herunder også henvendelser af forskningsmæssig karakter, besvares af en gruppe af frivillige under ledelse af museumsforvalteren.

Museet har et efterslæb på registrering af genstande, som angives til at være på 5-6 år. Der anvendes frivillig og henvist arbejdskraft til registreringen, og museet konstaterer, at registrering af museumssager er forsømt på grund af manglende registreringsekspertise.

Anbefaling

Museet bør tage initiativer, der kan fremme aktiviteterne på registreringsområdet, så registrerings efterslæbet kan blive nedbragt. Museet anbefales at overgå til elektronisk registrering af museumssager.

Henvendelser til museet af egentlig forskningsmæssig karakter bør så vidt muligt besvares af museumsinspektøren.

Museets indsamling, undersøgelser og forskning

Forskning

Museets undersøgelser er især rettet mod lokale forandringer, eksempelvis dokumentation af Sukkerfabrikken i Stege før lukningen i 1989.

Museet fokuserer på emner, der er interesse for på nationalt plan, herunder Nationalpark-arbejdet på Møn. Der tages også selvstændige initiativer som for eksempel undersøgelsen af Museumsgårdens Have, der gav den nødvendige baggrundsviden til at kunne etablere en autentisk have på stedet.

Museet har indsendt forskningspublikationer, som er blevet vurderet af Kulturarvsstyrelsens Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie. I hovedtræk er rådets vurdering, at der er god overensstemmelse mellem museets publikationer og museets arbejdsplan. Publikationernes styrke ligger hovedsageligt på formidlingssiden frem for på forskning, da ingen af de indsendte publikationer kan rubriceres under kategorierne grundforskning, strategisk forskning eller anvendt forskning.

Udtalelsen fra Kulturarvsstyrelsens Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie er vedlagt som bilag.

Anbefaling

Ifølge museumslovens bestemmelser i § 2, er forskning et af de krav, der stilles til et statsanerkendt museum. Museet anbefales at udarbejde en undersøgelses- og forskningsstrategi, som prioriterer væsentlige elementer af museets ansvarsområde.

Indsamling

Museet har en indsamlingspolitik, som formulerer, hvilke genstandstyper og arkivalier, som museet ønsker at indlemme i samlingerne. Det drejer sig for eksempel om malerier og fotografier med topografiske motiver fra Møn og om genstandstyper, der er svagt repræsenteret i samlingerne. Museet påpeger selv ”mangler” i museets samling i forhold til repræsentation af den lokale historie, hvor

industriamfundets kulturarv er svagt repræsenteret. Museet har dog på det seneste indsamlet aktivt fra Daniscos Sukkerfabrik.

Anbefaling

Museet bør udarbejde en strategi for indsamling, som i højere grad afspejler museets forsknings og undersøgelsesvirksomhed. Det anbefales at prioritere opretholdelse og udvikling af en samling, som knytter sig til særligt karakteristiske træk ved Møns kulturhistorie.

Kulturarvsstyrelsen udarbejder retningslinier for indsamling og kassation. Museet anbefales at lægge disse retningslinier til grund for den fremtidige indsamlingspolitik.

Formidling

Udstillingsarealet i Empiregården er benyttet til en række mindre udstillinger. Der findes gode personalthistorier, men der savnes en sammenhæng i formidlingen, som kan anskueliggøre de karakteristiske træk ved Møns og Steges kulturhistorie.

Udstillingerne giver derfor en noget fragmentarisk fremstilling af Møns kulturhistorie, og der savnes en udstilling, som kan give et generelt overblik over strukturer og forandringer gennem historien på Møn.

Kulturarvsstyrelsen har kendskab til, at museet åbnede en ny oversigtsudstilling om Møns kulturhistorie i november 2004, hvilket var efter besigtigelsestidspunktet.

I udstillingerne og i andre formidlingsaktiviteter arbejder museet med målgrupperne familier og voksne, men museet har ikke en egentlig formidlingsstrategi.

I sommersæsonen tekster der på tysk i udstillingerne, ligesom personalet på Museumsgården også kan tale tysk. Museet har tidligere afholdt en række arrangementer for flygtninge, som har været tekster på flygtningenes hovedsprog.

Museets digitale formidling sker gennem <http://www.aabne-samlinger.dk/moens/>, og en vurdering af denne formidlingsform er vedlagt rapporten som bilag.

Museets besøgstal i Empiregården var i 2003 på 4.160 besøg, og Museumsgården besøgte af 4.494 personer. Heraf var andelen af børn ca. 25 %.

Museet har kun begrænsede aktiviteter i forbindelse med markedsføring. For eksempel er Møns Museum ikke nævnt på hjemmesiden www.visitmoen.dk.

Museet producerer ikke undervisningsmateriale og har ikke tilknyttet en skoletjeneste. Møn Kommune har i en henvendelse til Kulturarvsstyrelsen den 19. april 2004 udtrykt det ønske, at museet styrker indsatsen i forbindelse med formidling rettet mod børn og unge.

Anbefaling

Museets forsknings- og undersøgelsesresultater bør i højere grad afspejles i museets formidling. Museet savnede på besigtigelsestidspunktet en udstilling, som kan give en generel indføring i Møns kulturhistorie. Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet i højere grad fokuserer på formidling af Møns væsentlige kulturhistoriske karakteristika, og at der sikres en sammenhængende fortælling om Møns kulturhistorie.

Museet er beliggende i et område med flere turistattraktioner og mange turister. Set i det lys er museets besøgstal lavt. Det bør derfor overvejes at øge markedsføringen i lokalområdet, så borgere og feriegæster i højere grad kan få information om museet.

Det anbefales, at museet tager initiativ til et øget samarbejde med kulturforvaltning og folkeskolen for i et samarbejde at udnytte museets formidlingspotentiale i undervisningen.

Museet som forvaltningsorgan og videntcenter

Museet deltager meget aktivt i det lokale og regionale arbejde med kulturmiljø. Museets leder er formand for Det regionale faglige Kulturmiljøråd i Storstrøms Amt og deltager i styregruppen for Pilotprojekt Nationalpark Møn.

Der er etableret et godt samarbejde mellem Møn Kommune og Møns Museum i forbindelse med museumslovens kapitel 8. Museet modtager lokalplanforslag i høringsfasen, og kommunen kontakter ofte museet telefonisk ved hastende sager, ligesom samtlige byggetilladelser sendes til museet. Museet oplever en konstruktiv dialog, hvor Møn Kommune er lydhør overfor museets kulturhistoriske argumenter.

Anbefaling

Det er positivt, at der er etableret et godt samarbejde mellem Møns Museum og Møn Kommune. Det er vigtigt, at kommunen kan rådgives ud fra et kulturhistorisk helhedsperspektiv. Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen, som tidligere nævnt, at museet arbejder for at forbedre dialogen med Sydsjællands Museum, som varetager det arkæologiske ansvar i Møn Kommune.

Bygninger og lokaler

Muset er lokaliseret dels i Stege i Empiregården, som er en fredet ejendom, og dels på Museumsgården, der er beliggende i Keldbylille. De to ejendomme ejes af Møn Kommune, som står for det udvendige vedligehold. Desuden ejer Møns Museumsforening pakhuset overfor Empiregården, som indeholder værksteder og magasin.

Museet lejer desuden et magasin i en kostald i Keldby. Museet har en driftsaftale med Møn Kommune om Sprøjtehuset i Stege. Bygningen benyttes til magasin, men museet har planer om benytte lokalet til udstillinger, der relaterer sig til bygningens historie.

Museet har ikke et automatisk brandalarmerings system. Dette betyder, at museets sikkerhedsforanstaltninger ikke er optimale, og at det er vanskeligt at indlåne genstande fra andre museer til udstillinger. Brandudstyret kontrolleres årligt af Falck, og der afholdes jævnligt øvelser for personalet i betjening af brandslukningsmateriel.

Der er dårlige adgangsforhold for handicappede. Der findes ramper i stueetagen i Empiregården og på Museumsgården, men generelt er adgangen for kørestolsbrugere vanskelig.

Anbefaling

Museet anbefales at overveje mulighederne for at få et automatisk brandalarmerings system.

Det anbefales videre, at personalet informeres om evakueringsplaner for museets personale og gæster i tilfælde af brand. Museet bør også på sigt tage initiativer, der kan skabe forbedrede adgangsforhold for handicappede.

Magasiner, konservering og bevaring

Museet har magasiner i Empiregården og i pakhuset, på Museumsgården og i en udstillingslade ved Museumsgården samt i et lejet magasin i Keldby. Flere magasiner er klimastyret. Museet oplyser, at opbevaringsforholdene ikke er optimale.

Museets tekstilmagasin er velordnet, men derudover savnes generelt en systematik i opbevaringen af genstande på magasinerne.

Museet angiver at have ca. 1900 genstande, der er fundet på museet uden museumsnummer. Dette betyder reelt, at genstandene kun har marginal værdi i museumssammenhæng, da den nødvendige viden om genstandenes betydning og historie ikke eksisterer.

Museet nævner, at man ønsker at kassere en række genstande, hovedsageligt fra magasinet i Keldby.

Anbefaling

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet udarbejder en langsigtet strategi for forbedring af magasinforhold. Det bør sikres, at klimaforhold forbedres i alle magasiner. Det anbefales yderligere, at museet sikrer en god orden på magasiner, da dette er en forudsætning for en aktiv brug af samlingerne.

Styrelsen anbefaler desuden, at museet systematisk gennemgår samlingerne. I forlængelse heraf kan museet overveje, om der er genstande, der er stærkt nedbrudte, uden proveniens eller som ikke har forsknings- eller formidlingsmæssig betydning. Museet skal i den forbindelse ansøge Kulturarvsstyrelsen om tilladelse til at udskille museumsgenstande fra samlingerne.

Tilsyn med egne samlinger

Museet er tilknyttet Storstrøms Konserveringscenter, men der føres ikke løbende tilsyn med samlingerne. Samlingerne er ordnet systematisk efter Den Saglige Registrant, men der findes ikke egentlige procedurer for, hvordan museumsgenstande, registreres, opbevares og håndteres.

Samlingerne er generelt dårligt konserverede. Museet har fået væsentlige genstande konserveret blandt andet gennem bevillinger fra Statens Museumsnavn.

Anbefaling

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museets samlinger tilses årligt af en konservator fra Storstrøms Konserveringscenter. Det anbefales desuden, at museet etablerer forbedrede rutiner i forbindelse med samlingernes registrering og opbevaring.

Museets ledelse og personale

Kulturarvsstyrelsen anser det for positivt, at museets bestyrelse er aktivt engageret i museets virke. Der afholdes blandt andet temadage for bestyrelsen, hvor grundlaget for museets arbejde diskuteres.

Museet har 8 fastansatte medarbejdere fordelt på en museumsinspektør, en forvalter, 5 medarbejdere i fleksjob og en medarbejder i skånejob. Museet har dertil en formidlingsinspektør ansat 8 timer ugentligt. Cirka 10 medarbejdere er henvist fra Møn Kommune. Sammen med museets ca. 30 frivillige varetager denne medarbejdergruppe hovedsageligt bevarings- og formidlingsopgaver.

Museet oplyser at have gennemgået ICOM's etiske regler sammen med personalet i 2004, dog alene for håndtering af museumsgenstande og tavshedspligt.

Anbefaling

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at varetagelsen af registrerings og bevaringsopgaver professionaliseres.

Det er positivt, at museet drøfter ICOM's etiske regler med personalet. Denne praksis bør museet fortsætte, så hele regelsættet på sigt bliver gennemgået.

Museets økonomi

Museet har et tilskudsgrundlag, som akkurat opfylder museumslovens minimumskrav på 1,2 mio. kr. Museet angiver, at økonomien er forbedret, men at det er vanskeligt at leve op til brugernes krav og forventninger indenfor den økonomiske ramme.

Anbefaling

Museet har begrænsede ressourcer. Det anbefales, at ressourcerne prioriteres på en sådan måde, at museet kan leve op til museumslovens krav, hvilket er en forudsætning for opretholdelse af museets statsanerkendelse.

Konklusion og anbefalinger

Efter kvalitetsvurderingen af Møns Museum vurderer Kulturarvsstyrelsen, at museet varetager en række af de lovpligtige opgaver efter hensigten.

Det er dog også Kulturarvsstyrelsens vurdering, at der snarest bør tages en række initiativer blandt andet på registrerings og bevaringsområdet, hvor museets genstandssamlinger bør gennemgås systematisk.

Kulturarvsstyrelsen fremhæver følgende forhold, som museet anbefales at iværksætte initiativer overfor:

- Museet skal opprioritere registreringen af museets genstande, så registreringsefterslæbet kan indhentes. Dette vil være til fordel for museets øvrige arbejdsområder, da museets forsknings- og formidlingsvirksomhed således mere aktivt kan benytte museets samlinger, der fungerer som referencemateriale for undersøgelser i Møns kulturhistorie.
- Museet bør udarbejde en indsamlingsstrategi i forhold til museets kerneområder.
- Museet bør udarbejde en plan for systematisk oprydning og gennemgang af samlingerne på magasiner. Det anbefales, at der ved denne gennemgang tages stilling til eventuel kassation af genstande, der er stærkt nedbrudte, uden proveniens eller som ikke har forsknings- eller formidlingsmæssig betydning. Museet skal ansøge Kulturarvsstyrelsen om tilladelse til at udskille museumsgenstande fra samlingerne jf. museumslovens § 14, stk. 1, nr. 9.
- Museet bør optimere magasinforholdene og dermed forbedre sikringen af den mønske kulturarv for eftertiden. Hertil bør museets samlinger i højere grad tilses af konservator.
- Museet bør udarbejde en formidlingsstrategi. Udstillinger bør i højere grad give en sammenhængende fortælling om Møns kulturhistorie. Det kan overvejes at udarbejde en plan for en gennemgribende modernisering af udstillingerne og at lave målrettet formidling til børn og unge.
- Museet bør iværksætte initiativer, som kan øge besøgstallet.
- Set i lyset af at Møn Kommune bliver sammenlagt med Langebæk, Præstø og Vordingborg kommuner, bør det fremtidige samarbejde og en eventuel sammenlægning med Sydsjællands Museum overvejes.